

TANGAZO LA SERIKALI NAla tarehe/2024

SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA)

(SURA 287)

SHERIA NDOGO

Zimetungwa chini ya kifungu cha 153

**SHERIA NDOGO ZA (AFYA NA USAFI WA MAZINGIRA) ZA HALMASHAURI YA
WILAYA YA SERENGETI, 2024**

**SEHEMU YA KWANZA
UTANGULIZI**

- Jina na mwanzo wa kuanza kutumika
1. Sheria Ndogo hizi zitaitwa Sheria Ndogo za (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Wilaya ya Serengeti za Mwaka 2018 na zitaanza kutumika baada ya kutangazwa kwenye Gazeti la Serikali.
- Matumizi
2. Sheria Ndogo hizi zitatumika katika eneo lote la Mamlaka ya Halmashauri ya Wilaya ya Serengeti.
- Tafsiri
3.
Katika Sheria Ndogo hizi isipokuwa itakapoelekezwa vinginevyo:-
- “Afisa Mwidhiniwa” maana yake ni Afisa yeyote wa Umma atakayeteuliwa na Halmashauri kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi.
- “Chakula” maana yake ni kitu chochote kinacholiwa au kunywewa na binadamu isipokuwa madawa, hii ni pamoja na:-
- (a) kitu chochote kinachotumika katika matengenezo ya

chakula;

(b) kitu chochote kinachoongeza ladha ya chakula;

(c) kitu chochote kinachobadili rangi ya chakula (binzari na vingine vinavyofanana na hivi);

“Choo cha kuvuta” maana yake ni choo ambacho kimejengwa na kuunganishwa na maji na kuwa na tanki ya kusukuma maji kwa ajili ya kuondoa uchafu hadi mahali palipoandaliwa;

“Choo bora” maana yake ni choo chochote cha maji chenye sakafu, banda imara la kudumu, limezekwa, lina mlango imara, bomba la kutolea hewa chafu na lenye mfuniko kwenye tundu la choo na shimo salama na safi kwa ajili ya kutupa kinyesi na mkojo wa binadamu, lililojengwa kwa vifaa vya kudumu, lenye vipimo vya futi 4 x 3 na kimo cha futi 12 na zaidi;

“Choo cha Umma” maana yake ni choo kilichojengwa na Halmashauri au wakala wake kwa matumizi ya umma;

“Eneo la wazi” maana yake ni eneo lililo chini ya Halmashauri ambalo limekatazwa kufanyia shughuli ambayo haihusiani na matumizi yaliyokusudiwa;

“Halmashauri” maana yake ni Halmashauri ya Wilaya ya Serengeti;

“Hati ya usafi” maana yake ni hati itakayotolewa na Afisa Mwidhiniwa inayothibitisha kukaguliwa kwa maeneo yote yaliyotajwa katika Sheria Ndogo hizi kulingana na Kanuni za Afya;

“Jengo la biashara” maana yake ni jengo lolote lililojengwa na kuidhinishwa na Halmashauri kufanya biashara iliyokusudiwa;

“Kaya” maana yake ni familia ya watu akiwemo baba, mama, mtoto au watoto na mtu mwingine yeyote anayeishi na

familia hiyo, au watu wanaokaa katika nyumba moja na kuishi kama familia au mtu yeyote anayeishi peke yake katika chumba au nyumba;

“Kero au chukizo” maana yake ni kitu chochote ambacho kipo katika hali yoyote iwe kinatumika, kimewekwa, kimejengwa, au ni kichafu kiasi cha kusababisha:-

- (a) hatari kwa viumbe na maisha ya binadamu.
- (b) harufu mbaya au harufu ya kuudhi.
- (c) kuzaliana kwa wadudu na wanyama hatari kama vile inzi, mende, sisimizi, panya, nyoka, nyuki, kunguni au viumbe wengine hatari;
- (d) magonjwa kwa binadamu, kuhifadhi mbu, nzi, panya na viumbe wenye madhara;

“Kituo cha taka” maana yake ni kizimba cha taka kilichowekwa na Halmashauri kwa madhumuni ya kuweka taka ngumu kabla ya kusafirishwa hadi kwenye dampo la taka ngumu la Halmashauri;

Namba20/2
004

“Maji taka” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Mazingira ya mwaka 2004;

“Mkazi” maana yake ni mtu yeyote anayeishi katika eneo la Halmashauri na ambaye ana kaya au anaishi katika kaya au taasisi iliyopo katika eneo la Halmashauri;

“Mmiliki” maana yake ni mtu yeyote ambaye ana miliki ardhi, sehemu za starehe, nyumba za kulala wageni, nyumba za kuuzia vyakula, kumbi za starehe, mpangaji, wakala wa mpangishaji wa nyumba au jengo na makazi yoyote ndani ya eneo la Halmashauri;

“Mkurugenzi” maana yake ni Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri au Afisa yeyote atakayeteuliwa kutekeleza majukumu ya Mkurugenzi;

“Mzalishaji wa taka ngumu” maana yake ni mtu yeyote, kaya, taasisi, biashara, kiwanda ambaye katika kutekeleza

shughuli zake huzalisha taka;

- Namba20/2
004 “Pipa la taka” maana yake ni chombo chochote chenye mfuniko kinachoweza kuhifadhi taka ngumu zinazozalishwa majumbani, sehemu za biashara, maofisini ili zisisambae na kuchafua mazingira;
- Namba20/2
004 “Taka” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira ya mwaka 2004;
- Namba20/2
004 “Taka Ngumu” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira ya mwaka 2004;
- Namba20/2
004 “Taka za Majumbani” maana yake ni mabaki ya chakula, maganda ya matunda, majivu, kinyesi cha mifugo, taka za bustani, marapurapu ya nguo, karatasi za aina mbalimbali na vitu vingine ambavyo baada ya kuvitumia hutupwa;
- “Taka za Viwandani” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira ya mwaka 2004;
- “Uchafu Hatari” maana yake ni kama ilivyotafsiriwa katika Sheria ya Mazingira ya mwaka 2004;
- “Uchunguzi wa Afya” maana yake ni hali ya mtu kupima afya yake kwa kuchukuliwa vipimo vya ndani na nje ya mwili ili kubaini kuwepo kwa vijidudu vya magonjwa vinavyoweza kuleta maambukizi;
- “Ufugaji wa ndani” maana yake ni ufugaji wa mifugo ndani ya nyumba, banda au zizi ndani ya eneo lililoruhusiwa na Halmashauri;
- “Wakala” maana yake ni mtu binafsi au kikundi cha watu, kampuni, taasisi au shirika aliyeteuliwa kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi;

SEHEMU YA PILI
USAFI WA MAZINGIRA

Wajibu wa
kufanya
usafi wa
mazingira

4.-(1) Itakuwa ni wajibu wa kila mkazi au mfanyabiashara anayemiliki eneo la nyumba kuhakikisha kwamba anafanya usafi wa mazingira yanayozunguka makazi au eneo lake kwa kuhakikisha kwamba;

- (a) majani yanayozunguka nyumba yake yanakatwa au kupaliliwa katika eneo lote hadi mwanzo wa mipaka ya barabara ya mbele ya nyumba yake au eneo lake;
- (b) takataka ngumu zote ikiwa ni pamoja na mifuko ya plastiki zitakusanywa, kuhifadhiwa na kupelekwa katika eneo lililoruhusiwa na Halmashauri;
- (c) takataka laini zote ambazo zinaweza kuoza zitachimbiwa shimo la taka na kutupwa humo.
- (d) kila mmiliki wa nyumba au kiwanja au eneo lolote ambalo halijaendelezwa kufanya usafi katika eneo hilo mara kwa mara.

(2) Bila kuathiri masharti ya kifungu kidogo cha (1) kila mkazi atakuwa na wajibu wa kushiriki katika shughuli za usafi wa mazingira kila jumamosi ya mwsho wa mwezi au katika siku itakayopangwa na Halmashauri.

Usafi wa
mifereji ya
maji ya
mvua.

5. (1) Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa nyumba kuondoa uchafu kama vile mchanga, majani, nyasi au vitu vingine vinavyofanana na hivyo kwenye mfereji wa maji ya mvua unaozunguka au kupita kando ya nyumba yake au eneo la biashara yake, kiwanja chake na kuhakikisha mfereji huo unakuwa msafi na imara siku zote

(2) Itakua ni kosa kisheria kutumia mfereji wa maji ya mvua kupitishia maji taka ya aina yoyote kama vile maji taka yanayotoka chooni, maji taka yanayozalishwa kiwandani na

sehemu nyingine yoyote.

Uwekaji taa
za nje ya
nyumba

6. Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa nyumba, mpangaji au mfanyabiashara kuweka taa yenye mwanga nje ya jengo analoishi au analolitumia kwa shughuli yoyote na atatakiwa kuiwasha wakati wa usiku.

Kupaka
rangi
majengo

7. Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa nyumba au mpangaji au mfanyabiashara kuhakikisha kwamba anapaka rangi nyumba yake au duka lake ndani na nje kila itakapochakaa.

Wajibu wa
kuondoa na
kudhibiti
mazalia ya
mbu.

8. Itakuwa ni wajibu wa mmiliki wa nyumba kuhakikisha kuwa hakuna mkusanyiko wa maji, maji machafu, takataka au kitu chochote cha majimaji au kigumu ambacho kinaweza kuruhusu kuwepo wa mazalia ya mbu au wadudu wengine wenye madhara kwa afya ya binadamu.

Biashara ya
miwa na
matunda

9. (1) Itakuwa ni wajibu wa kila mfanyabiashara ya matunda au miwa kuhakikisha kuwa ana chombo maalum cha kuhifadhia maganda au mabaki ya matunda.

(2) Itakua wajibu wa kila mfanyabiashara ya matunda kuhakikisha anakua katika hali ya usafi wa mwili pamoja na mazingira yanayomzunguka.

Upulizaji
dawa

10. (1) Ni marufuku kwa mtu yeyote kuendesha biashara ya upulizaji dawa au biashara ya kuuwa wadudu au wanyama waharibifu katika nyumba yoyote au mahali popote bila kuwa na cheti cha taaluma kinachotambuliwa na Serikali na awe na leseni hai kutoka Halmashauri.

(2) Ni wajibu wa kila mkazi na mfanyabiashara, mmiliki wa taasisi za kutolea huduma kama shule na hospitali kuhakikisha maeneo yake yanapuliziwa dawa ya kuuwa wadudu au wanyama waharibifu kila baada ya miezi sita.

Matengene

11.-(1) Matengenezo ya magari, pikipiki na mitambo

zo ya magari, pikipiki, mitambo na kuegesha magari mabovu

yatatakiwa kufanyika kwenye karakana, gereji au maeneo yaliyoruhusiwa baada ya kupata kibali rasmi kutoka Halmashauri.

(2) Ni marufuku kwa mtu yeyote kutengeneza gari, pikipiki au mtambo wowote katika eneo la makazi, eneo la wazi au eneo ambalo halikutengwa kwa shughuli hiyo.

(3) Ni marufuku kwa mtu yeyote kuegesha magari mabovu kwenye njia ya miguu, mtaa, uchochoro, mtaro, maeneo ya wazi, barabarani na kusababisha adha kwa wakazi au watumiaji wa njia hiyo.

12. (1) **kila mmiliki wa gari la abiria litakaloingia katika** eneo la Halmashauri atatakiwa kuwa na chombo cha kuhifadhi taka na kuhakikisha kwamba kila abiria anatupa taka kwenye chombo hicho.

(2) Endapo abiria atatupa takataka nje ya chombo cha usafiri, mmiliki au dereva au kondakta atawajibika kulipa kiasi cha shilingi elfu hamsini chini ya utaratibu wa kufililisha kosa au kushtakiwa mahakamani

13. (1) Ni marufuku kwa mtu yoyote au kampuni au shirika kukata u uharibu mti wa aina yoyote ndani ya Halmashauri bila kibali cha Halmashauri.

(2) Ni marufuku mtu yoyote kuvuna miti katika msitu ambao umehifadhiwa kwaajili ya viumbe maalumu ambao ni rasilimali kwa Taifa

(3) Watu wanaovuna miti kwaajili ya kuchoma mkaa watatakiwa kuwa na eneo maalum lililoidhinishwa na Halmashauri kwaajili ya kuchoma mkaa.

14. Kila mkazi wa Halmashauri atawajibika:-

(a) kupanda na kutunza miti katika eneo lake

- (b) kupanda na kutunza miti katika makazi yake
- (c) kupanda na kutunza miti katika shamba au mashamba anayomiliki.

15. Halmashauri itatoza ushuru wa mazao ya misitu ambayo italipwa kulingana na bidhaa ambayo ni zao la misitu na viwango vyake vitakuwa kama vilivyoainishwa katika Jedwali la tatu la Sheria Ndogo hizi.

16. Mtu yoyote atakuwa ametenda kosa ikiwa:-

- (a) atachoma au kusababisha moto katika misitu bila kibali au;
- (b) atavuna mazao ya misitu katika misitu iliyohifadhiwa na isiyohifadhiwa bila kibali au;
- (c) atachoma mkaa na kukata kuni bila kibali

SEHEMU YA III UIMARISHAJI WA AFYA

Usalama
wa maji ya
kunywa.

17. Itakuwa ni wajibu wa kila mkazi kuhakikisha kwamba maji yote yanayotumika kwa kunywa ni safi na salama kwa kuyachemsha bila kujali yametoka kwenye chanzo gani cha maji.

Utengeneza
ji, na uuzaji
vyakula.

18. Itakuwa ni marufuku kwa mtu yeyote kutengeneza, kuchoma, kupika, kuchemsha au kuuza chakula cha aina yoyote mahali popote mtaani, uchochoroni, magengeni au kwenye nyumba yoyote mpaka awe ametimiza masharti na kanuni za afya na amepata kibali kutoka kwa Bwana Afya wa Halmashauri.

Uuzaji
vyakula
vilivyopikwa

19. Itakuwa ni wajibu wa kila mtu anayeendesha biashara ya vyakula vya kupikwa au kukaangwa kuhakikisha kwamba vyakula hivyo vinahifadhiwa kwenye sanduku lililotengenezwa kwa mbao safi na kuwekwa kioo kuzuia inzi, vumbi na wadudu waletao madhara kwa afya ya binadamu.

Usalama
wa vyakula

20. (1) Itakuwa ni marufuku kwa mtu yeyote kuuza vyakula visivyopikwa vikiwa vimewekwa chini, vyakula vyote vitatakiwa kuwekwa juu ya meza.

(2) itakuwa wajibu wa mfanyabiashara kuhakikisha anaanda mazingira salama ya kuuzia vyakula kwa kuandaa meza ua chombo cha kuweka vyakula wakati wa kuuza.

Uzuiaji wa shughuli mbalimbali wakati wa Magonjwa ya mlipuko

21. (1) Afisa Mwidhiniwa anaweza kutoa amri ya kuzuia shughuli yoyote isifanyike kama vile utengenezaji wa vyakula, pombe, mijumuiko, sherehe na mikusanyiko yoyote kwa kutangaza kwa njia ya kipaza sauti, maandishi au kupitia vyombo vya habari endapo atakuwa na sababu ya kuamini kwamba shughuli hiyo inaweza kusababisha kuenea kwa magonjwa ya mlipuko na kuleta athari kwa maisha ya binadamu.

(2) Zuo hilo litafika ukomo pale ambapo Afisa Mwidhiniwa atatoa tangazo maalumu kwa kutangaza kwa njia ya kipaza sauti, maandishi au kupitia vyombo vya habari.

Ukamataji wa vyombo vilivyotumika kuhifadhi chakula

22.-(1) Halmashauri itakuwa na mamlaka ya kukamata Vyakula, vyombo au vifaa vingine vyovyote vitakavyokuwa vinatumika mara baada ya kutolewa amri ya zuio la kufanyika kwa shughuli ya uuzaji wa vyakula wakati wa magonjwa ya mlipuko.

(2) Ni wajibu wa kila mwenye kiwanda kuhakikisha kuwa taka kama vile vumbi, maganda, moshi na takataka nyingine zinazoweza kuleta kero au adha kwa ujumla haziwafikii wala hazileti madhara kwa binadamu na viumbe wengine hai.

23 (1) Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa mifugo kuhakikisha kuwa mifugo hiyo inachungwa kwenye maeneo yaliyotengwa kwa ajili ya malisho ya mifugo

(2) Mifugo itakayokutwa inachunga au kutembea maeneo ambayo hayajapangwa kwa matumizi ya malisho itakamatwa na Afisa mwidhiniwa au mtu yeyote aliyekasiimiwa madaraka na Mkurugenzi au Afisa mwidhiniwa

(3) Mifugo iliyokamatwa kwa mujibu wa kifungu (2) itatozwa faini kwa mujibu wa sheria hizi ndogo kama ilivyoainishwa kwenye jedwali.

- Machinjio na maduka ya nyama 23.-(1) Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa duka la kuuzia nyama kuhakikisha kwamba duka lake;
- (a) ni jengo la kudumu lililosakafiwa kwa marumaru nyeupe hadi urefu wa futi 6 kutoka usawa wa sakafu,
 - (b) lina maji safi, magogo na misumeno ya kukatia nyama;
 - (c) lina kabati ya vioo na jokofu la kuhifadhia nyama na sehemu za mizani;
 - (d) lina pipa la kuhifadhia taka taka;
 - (e) muuzaji ana vazi jeupe pamoja na aproni nyeupe;
 - (f) muuzaji anapima afya kila baada ya miezi sita
- Kuchinja na kuuza nyama mahali pasiporuhu siwa 24. (1) Itakuwa ni marufuku kwa mtu yeyote kuchinja au kuuza nyama ya aina yoyote katika maeneo yasiyokuwa machinjio au maduka ya nyama au katika maeneo yasiyoruhusiwa na Halmashauri.
- (2) Endapo mtu huyo atakua na kibali cha kuchinja au kuuza nyama ya aina yoyote, basi Mfanyabiashara huyo anapaswa kuzingatia swala la usafi katika mazingira yanayozunguka eneo la biashara yake.
- Uendeshaji wa biashara ya Nyumba za kulala wageni na Hosteli 25.-(1) Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa nyumba za kulala wageni na hosteli au nyumba za biashara kuhakikisha anapata kibali kutoka Halmashauri kabla hajaanza biashara.
- (2) Endapo mmiliki hajakidhi masharti ya kiasia Halmashauri inaweza kuzuia kibali cha kuendesha biashara ya Nyumba za kulala wageni au hosteli mpaka hapo mmiliki atakapokuwa amekidhi masharti yaliyotolewa na Halmashauri.
- Mahitaji ya nyumba ya wageni na Hosteli 26. Kibali cha kuendesha biashara ya nyumba ya kulala wageni, mgahawa, Hoteli na Hosteli kitatolewa baada ya Halmashauri kujiridhisha kuwa katika majengo hayo kuna;-
- (a) mwanga na hewa ya kutosha;
 - (b) nafasi na vifaa vyote vinavyohitajika vya kutosha;
 - (c) uimara wa jengo;

- (d) mfumo wa uondoshaji wa maji taka na taka ngumu wa kuaminika;
- (e) usafi wa jumla wa jengo na vifaa vyake;
- (f) vyoo na mabafu kwa jinsia zote;
- (g) vifaa vya zima moto.
- (h) tanki la kuhifadhia maji safi; na
- (i) vyoo na bafu vilivyosakafiwa kwa vigae au marumaru na kuta zake zimewekwa vigae kiasi cha futi sita kutoka usawa wa sakafu.

Upimaji wa afya

27.-(1) Itakuwa ni wajibu wa kila Mmiliki wa hoteli, mgahawa, baa, bucha sehemu za kuokea mikate, nyumba za kulala wageni, grosari kupika afya kila baada ya miezi sita na watalipa ada ya upimaji wa afya kiasi cha shilingi elfu tano (Tsh.5,000/=).

(2) Mtu yeyote anayetengeneza chakula kwa ajili ya kuuza atalazimika kupima afya kila baada ya miezi sita na atalipa ada ya upimaji wa afya kiasi cha shilingi elfu tano (Tsh.5,000/=).

(3) Mmiliki yeyote atakayeruhusu mhudumu yeyote kufanya kazi bila kupimwa afya yake atakuwa ametenda kosa.

Uwezo wa kukagua

28. Afisa Mwidhiniwa atakuwa na uwezo wa kuingia katika jengo lolote wakati wowote wakati wa saa za kazi kukagua utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi.

Kufungwa kwa jengo la biashara lisilokidhi masharti ya afya

29. Afisa Mwidhiniwa atakuwa na uwezo wa kuagiza kufungwa kwa biashara yoyote au jengo ambalo halijakaguliwa au lililokaguliwa na kukutwa limekiuka kanuni na masharti ya afya.

Ada ya ukaguzi wa afya

30. Halmashauri itatoza ada ya ukaguzi wa afya ambayo italipwa kwa mwaka kabla ya mwombaji kupewa leseni ya biashara ambayo viwango vyake vitakuwa kama vilivyoainishwa katika Jedwali la kwanza la Sheria Ndogo hizi.

Muda wa kulipa ada 31.-(1) Ada ya ukaguzi wa afya italipwa kila mwanzo wa mwaka wa fedha wa Halmashauri yaani mwezi Julai.

(2) Mtu yeyote atakayeshindwa kulipa ada katika kipindi cha miezi miwili baada ya mwaka wa fedha kuanza atawajibika kulipa kiwango hicho pamoja na adhabu ya asilimia hamsini ya kiwango anachodaiwa.

SEHEMU YA IV UZOAJI TAKA

Ada ya uzoaji taka 32.-(1) Halmashauri itatoza ada ya uzoaji taka kutoka kwa kila kaya au mwenye jengo la biashara kwa viwango vilivyoinishwa katika Jedwali la pili la Sheria Ndogo hizi.

(2) Ada ya kila mwezi italipwa kila tarehe 30 ya kila mwezi ndani ya mwezi husika na italipwa kwa Afisa mwidhiniwa ambaye atatoa stakabadhi ya malipo yatakayolipwa na atajaza katika rejista ya wazalishaji taka.

(3) Iwapo mzalishaji wa taka atashindwa kulipia gharama ya huduma ya uzoaji taka kwa kipindi cha miezi miwili mfululizo Halmashauri itamchukulia hatua za kisheria ikiwa ni pamoja na kufikishwa mahakamani.

Uanzishwaji wa Vikundi Jamii (CBOs) 33. Halmashauri itakuwa na jukumu la kuhamasisha uundaji wa Vikundi Jamii (CBOs) na kuvitambua ili kuviwezesha kufanya shughuli za udhibiti wa taka ngumu pamoja na usafi wa mazingira baada ya kuingia mkataba na Halmashauri.

Wajibu wa kuwa na pipa la taka 34. Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa nyumba au mpangaji au mfanyabiashara kuhakikisha kuwa ana chombo imara chenye mfuniko kwa ajili kuhifadhia taka ngumu kabla hazijachukuliwa na Halmashauri kwa ajili ya kwenda kutupwa.

Kutupa taka katika 35. Itakuwa ni wajibu wa kila mkazi kuhakikisha kwamba anatupa uchafu au taka katika vyombo maalum

sehemu maalum	vilivyowekwa kwa ajili ya kutunzia taka katika maeneo maalum yaliyotengwa.
Marufuku kutupa taka hovyo	36. Itakuwa ni marufuku kwa mtu yeyote kutupa taka, uchafu wowote au kuacha kuwepo takataka mahali popote pasipo tengwa kwa shughuli hiyo.
Uhifadhi maji taka	37. (1) Kila mmiliki wa nyumba anatakiwa kuhakikisha kuwa ana karo la kuhifadhi maji taka na atawajibika kunyonya maji taka pale karo linapojaa. (2) Mmiliki wa karo anapaswa kuhakikisha karo hilo la kuhifadhia taka lipo kwenye ubora imara kwa kusakafiwa vizuri ili kuepusha umwagikaji ovyo wa maji taka.
Kutiririsha maji taka	38. Ni marufuku kutiririsha au kuelekeza maji kutoka vyooni, bafuni, karoni, baada ya kufua au kuosha vyombo kwenda sehemu yoyote isiyotengwa kuhifadhi maji taka.
Taka za viwanda	39.-(1) Itakuwa ni marufuku kwa kiwanda chochote kutoa au kusababisha kutoa uchafu wa aina yoyote, maji machafu au harufu mbaya na kusababisha kero kwa wakazi wa eneo la Halmashauri. 40(1) Itakuwa ni wajibu kwa kila mmiliki wa eneo la kuoshea vyombo vya moto (car wash) kuhakikisha kuwa anafuata sheria, kanuni na miongozo inayotolewa na wakala wa usafi na usalama mahala pa kazi (OSHA) (2) Bila kuathiri kifungu kidogo cha (1) kila mmiliki wa eneo la kuoshea vyombo vya moto atahakikisha kuwa amejenga miundombinu ya kuhifadhia maji taka yanayotiririka kutoka eneo la kuoshea na kuingia kwenye miundombinu aliyojenga. (3) Itakuwa ni marufuku kwa mmiliki wa eneo la kuoshea vyombo vya moto (car wash) kutiririsha maji kuingia kwenye mitaro ya barabara, kumwaga maji barabarani au kuyahifadhi kwa namna ambayo inahatarisha afya na usalama wa wafanyakazi wake au afya ya jamii au kuharibu

miundombinu ya barabara au miundombinu mingine.

(4) Mmiliki wa eneo la kuoshea vyombo vya moto atakayekiuka masharti ya sheria hizi ndogo atakuwa ametenda kos na ataadhibiwa kwa mujibu wa sheria hizi.

Uteuzi wa
wakala

40. Halmashauri inaweza kuteua kampuni, kikundi, kikundi cha jamii au Mtu binafsi kusimamia utekelezaji wa Sheria Ndogo hizi.

SEHEMU YA V UJENZI NA MATUMIZI YA VYOO

Wajibu wa
kuwa na
choo na
kukitumia

41. Itakuwa ni wajibu wa kila mmiliki wa nyumba au mpangaji kuhakikisha kwamba nyumba yake ina choo safi, imara na madhubuti kwa matumizi ya wakazi wa nyumba hiyo na kuhakikisha kinatumika wakati wote.

Umbali wa
kujenga
choo

42. Choo kinatakiwa kijengwe umbali wa zaidi ya mita sitini (60) kutoka kisima au chanzo chochote cha maji kinachotumika kwa matumizi ya Nyumbani.

Vyoo vya
umma

43.-(1) Halmashauri inaweza kumruhusu mtu binafsi, vikundi vya watu au Taasisi kujenga vyoo vya Umma (Public toilet) katika maeneo ambayo Halmashauri itaona kuwa kuna haja ya kufanya hivyo.

(2) Vyoo hivyo vitamilikiwa na Halmashauri au kwa ubia na wajenzi na vitakuwa ni vya kulipia kama itakavyokuwa imeelekezwa na Halmashauri katika mkataba wake na mawalaka watakaopewa kusimamia vyoo hivyo.

Vyoo vya
muda
katika
mikusanyiko

44.-(1) Itakuwa ni wajibu wa mtu, kikundi, Taasisi yenye lengo la kukutanisha watu kwa madhumuni ya ujenzi, sherehe au sehemu yoyote ambayo itakutanisha watu kwa muda maalum endapo eneo hilo hakuna choo cha kudumu kujenga vyoo kwa matumizi ya wakati huo kwa idhini na usimamizi wa Halmashauri

(2) Itakuwa wajibu wa mtu, kikundi, Taasisi kuhakikisha vyoo hivyo vya muda vinaondolewa pale ambapo hakutakua tena na matumizi ya vyoo hivyo na

kuacha eneo lililotumika kubaki katika hali ya usafi.

Vyoo katika majengo ya biashara 45. (1) Kila mmiliki wa jengo la biashara atatakiwa kujenga vyoo viwili vyenye viwango vinavyokubalika chini ya Sheria Ndogo hizi kwa ajili ya matumizi ya wateja wake wa jinsia zote.

(2) Mmiliki wa vyoo hivyo anakujumu la kuhakikisha vyoo hivyo ni visafi na vina maji muda wote wa matumizi.

Ilani ya kujenga choo 46. Endapo katika ukaguzi wa afya itagundulika kuwa nyumba yoyote haina choo, choo kilichopo kimejaa au hakifai kwa matumizi ya binadamu, Afisa Mwidhiniwa atatoa ilani ya siku thelathini kwa mmiliki wa nyumba au mpangaji akiainisha masharti ya kurekebisha hali hiyo kama ilivyoainishwa katika Jedwali la tatu la Sheria Ndogo hizi.

Kufungwa kwa jengo 47. Bila kuathiri masharti ya kifungu cha (41) Halmashauri inaweza kuamuru nyumba au jengo hilo lisitumike kwa shughuli za makazi au biashara hadi hapo hali hiyo itakapokuwa imerekebishwa.

Ilani ya kuondoa kero 48.-(1) Endapo Afisa Mwidhiniwa atagundua kuwa eneo alilokagua lina kero yoyote atatoa ilani ya siku saba (7) kwa mmiliki wa nyumba, mpangaji, mtumiaji au mtu yeyote anayehusika akimtaka kuondoa kero hiyo kama ilivyoainishwa katika Jedwali la nne la Sheria Ndogo hizi.

(2) Mtu yeyote atakayeshindwa kutekeleza masharti ya ilani aliyopewa ndani ya muda ulioainishwa kwenye ilani atakuwa ametenda kosa.

Mkurugenzi kuteua mkaguzi 49. Halmashauri inaweza kumteua mtu yeyote kuwa mkaguzi kwa ajili ya kufanya ukaguzi wa usafi katika eneo la Halmashauri.

Uwezo wa kutoa adhabu ya papo kwa 50.-(1) Chini ya Sheria Ndogo hizi Mkaguzi atakuwa na uwezo wa kutoa adhabu ya papo kwa papo kwa mtu yeyote atakayekutwa amechafua mazingira kwa kutupa takataka

papo mahali popote pasiporuhusiwa ilimradi kuwa adhabu hiyo izingatie masharti ya Sheria Ndogo hizi.

- Makosa 51. Mtu yeyote atakuwa ametenda kosa endapo;
- (a) atamzuia au kujaribu kumzuia Afisa Mwidhiniwa asitekeleze wajibu wake chini ya Sheria Ndogo hizi;
 - (b) atamshawishi mtu au kundi la watu kumzuia Afisa Mwidhiniwa asitekeleze wajibu wake chini ya Sheria Ndogo hizi;
 - (c) atamwaga takataka barabarani, mtaro wa maji ya mvua, uchochoroni, au mahali popote hadharani au katika eneo lolote lisiloruhusiwa;
 - (d) ataendesha biashara ya pombe ndani ya nyumba ya makazi;
 - (e) atatiririsha maji machafu barabarani au katika eneo la nyumba ya jirani;
 - (f) ataosha magari, kufua, kunywesha mifugo na kukoroga dawa za mimea ndani ya mito, mabwawa, lambo au ndani ya chanzo au kisima kinachotumika kwa matumizi ya binadamu;
 - (g) atauza vyakula vilivyopikwa barabarani au nje ya majengo mengine;
 - (h) atafanya matengenezo ya magari, pikipiki na mitambo, kuendesha shughuli za viwanda katika maeneo ya wazi, makazi, barabarani, uchochoroni, au katika maeneo yasiyotengwa kwa shughuli hizo bila kuzingatia taratibu za mipango miji;
 - (i) ataanzisha au kufungua karakana katika majengo au majumba au maeneo ya makazi;
 - (j) ataenda haja ndogo au kubwa hovyoyote barabarani, uchochoroni, upenuni au mahali popote ambapo siyo chooni;
 - (k) atashindwa kuhifadhi chakula kwenye kabati safi lililofunikwa na lenye kioo;

Adhabu 52.-(1) Mtu yeyote atakayekiuka masharti ya Sheria Ndogo hizi atakuwa ametenda kosa na iwapo atapatikana na hatia kama hakuna adhabu maalumu iliyoainishwa katika kifungu kilichokiukwa atatozwa faini isiyozidi shilingi laki tatu (300,000) au kifungo kisichozidi miezi kumi na mbili (12) jela au adhabu zote mbili kwa pamoja yaani faini na kifungo.

Kufutwa kwa Sheria Ndogo (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Wilaya ya Serengeti zilizotangazwa na Tangazo la Serikali namba 144 la 2018 zimefutwa.

JEDWALI LA KWANZA
Chini ya kifungu cha (25)
Ada ya ukaguzi wa Afya

Na.	Aina ya biashara	Ada kwa mwaka
1.	Baa na maduka ya vinywaji (Groceries)	5,000/=
2.	Migahawa na Mama Lishe	2,500/=
3.	Nyumba za wageni (Guest House) na Hoteli	10,000/=
4.	Kumbi za starehe au mikutano	10,000/=
5.	Majengo mengine ya biashara	5,000/=

JEDWALI LA PILI
Chini ya kifungu cha (27)(1)
Ada ya Uzoaji taka

Na.	Eneo.	Kiwango cha ada kwa mwezi.
1.	Nyumba za kuishi au makazi kwa kaya	2,000/=
2.	Nyumba za kulala Wageni	5,000/=
3.	Maduka	5,000/=

*Sheria Ndogo za (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Wilaya
ya Serengeti*

4.	Mgahawa, Mama Lishe, baba Lishe	3,000/=
5.	Hoteli, Baa, Grosari	5,000/=
6.	Vibanda au meza za biashara	2,000/=
7.	Wachoma chips, kuku, nyama	3,000/=
8.	Saluni	3,000/=
9.	Mafundi Seremala, samani na gereji	10,000/=
10.	Wauza mbao au karakana za kuranda mbao	5,000/=
11.	Ofisi au Taasisi zisizokuwa za Serikali	5,000/=

JEDWALI LA TATU
Chini ya kifungu cha 15
Ada ya ushuru wa mazao ya misitu

Na	Eneo	Kiwango
1.	Mkaa gunia lenye kg 50	2000/=
2.	Kuni 1 m3	1000/=
3.	Nguzo	300/=
4.	Fito 1m3	700/=
5.	Mbao	300/=
6.	Asali kg 1	1500/=
7.	Nta ya nyuki	500/=
8.	Kitanda	2000/=
9.	Meza	1000/=
10.	Kiti	500/=
11.	Stuli	500/=
12.	Mlango	3000/=
13.	Fremu ya mlango	700/=
14.	Dirisha	1000/=
15.	Fremu ya Dirisha	500/=
16.	Kabati	1500/=
17.	Showcase	1000/=
18.	Fomu ya kukalia	500/=

JEDWALI LA NNE
Chini ya kifungu cha 23(3)
Faini ya mifugo iliyokamatwa kwa kuchunga au kukutwa eneo lisiloruhusiwa na motisha
kwa wakamataji.

S/No	Aina ya Mfugo	Faini	Motisha kwa wakamataji
1	Ng'ombe	Tshs 50,000 kwa kila moja	Tshs 10,000/= kwa kila moja

2	Mbuzi	Tshs 10,000/= kwa kila moja	Tshs 5,000/= kwa kila moja
3	Kondoo	Tshs 10,000/= kwa kila moja	Tshs 5,000/= kwa kila moja

JEDWALI LA NNE

Chini ya kifungu cha 41

ILANI YA KUJENGA CHOO

Ilani hii imetolewa kwa mujibu wa kifungu cha (41) cha Sheria Ndogo za (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Wilaya ya Serengeti, 2018.

SEHEMU 'A'

Ndugu.....wa Mtaa/Kijiji.....Kata ya.....
Unaarifiwa kwamba katika ukaguzi uliofanyika Tarehe.....mwezi.....mwaka...
Katika nyumba yako ya Biashara/kuishi/kutolea Huduma*/ Namba..... iliyopo eneo la
.....katika Kitongoji/Mtaa*.....Kijiji cha.....Kata ya.....
Imekuwa haina choo/ choo kimejaa/kimeharibika* hivyo unaamriwa kutekeleza mambo yafuatayo;

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)

SEHEMU 'B'

Unapewa muda wa siku thelathini (30) tu tangu siku ya kupokea ilani hii kutekeleza maelekezo yote yaliyoelezwa katika sehemu 'A' ya Ilani hii,

SEHEMU 'C'

Ukaguzi wa kuthibitisha utekelezaji wa maelekezo uliyopewa utafanyika tarehe.....endepo utashindwa kutekeleza maelekezo ndani ya muda uliopewa Halmashauri itakuchukulia hatua kali za kisheria bila kukupa taarifa nyingine.

.....
AFISA MWIDHINIWA

IMETOLEWA NA;

Jina;

Saini.....

Wadhifa.....

Tarehe.....

IMEPOKELEWA NA;

Jina;

saini.....

wadhifa.....

Tarehe.....

*Futa lisilotakiwa.

JEDWALI LA NNE

Chini ya kifungu cha 43(1)

ILANI YA KUONDOA KERO

Ilani hii imetolewa kwa mujibu wa Kifungu cha (43) (1) cha Sheria Ndogo za (Afya na Usafi wa Mazingira) za Halmashauri ya Wilaya ya Serengeti za mwaka 2018.

SEHEMU 'A'

Ndugu wa Mtaa/Kijiji.....Kata ya.....

Unaarifiwa kwamba katika ukaguzi uliofanyika Tarehe.....mwezi.....mwaka....

Katika nyumba yako ya Biashara/kuishi/kutolea Huduma/kiwanja* iliyopo eneo

la..... kumekutwa machukizo/kero/uchafu*;

Kama ifuatavyo;

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

SEHEMU 'B'

Kwa ilani hii unaamriwa kurekebisha/kuondoa/kusafisha* Kwa;

1.
2.
3.
4.

SEHEMU 'C'

Unapewa muda wa siku saba (7) tangu siku ya kupokea ilani hii, unatakiwa kutekeleza yote yaliyoelezwa katika sehemu 'B' ya Ilani hii, kushindwa kwako kutekeleza ndani ya muda uliopewa Halmashauri italizimika kukuchukulia hatua kali za kisheria bila kulazimika kukupa taarifa nyingine.

.....
AFISA MWIDHINIWA

IMETOLEWA NA;
Jina;
Saini.....
Wadhifa.....
Tarehe.....

IMEPOKELEWA NA;
Jina;
saini.....
wadhifa.....
Tarehe.....

*Futa lisilohusika

Nembo ya Halmashari ya Wilaya ya Serengeti imebandikwa kwenye Sheria Ndogo hizi kufuatia azimio la Halmashauri lililopitishwa na Baraza la madiwani lililoketi mnamo tarehe 01 Machi, 2017, nembo hiyo imebandikwa mbele ya:-

MAULID MADENI
Mkurugenzi Mtendaji
Halmashauri ya Wilaya ya Serengeti

AYOUB N. MAKURUMLA
Mwenyekiti
Halmashauri ya Wilaya ya Serengeti

NAKUBALI

Dodoma,
..... 2024

Rais
na Serikali za Mitaa

..... (MB.),
Waziri wa Nchi, Ofisi ya
Tawala za Mikoa